

# **SOCIÁLNÍ PEDAGOGIKA**

**„SOCIÁLNÍ PEDAGOGIKA JAKO ODPOVĚĎ NA PROBLÉMY  
MODERNÍ SPOLEČNOSTI.“ (BAKOŠOVÁ, 2006, S. 17)**

**Pavla Kremserová**



# DRAMATICKÁ VÝCHOVA

- *„Dítěti můžeme říci dvěma způsoby, co je slepý člověk. Můžeme mu říci, že slepý člověk je člověk, který nevidí. Nebo mu řekneme: „Zavři oči a pokus se najít cestu z místnosti. Tento druhý způsob je tvořivá dramatika.“*
- *Brian Way*

# CO TO ZNAMENÁ?

- Machková (1998):
  - učení pomocí zkušeností
  - osobním a nezprostředkované poznávání sociálních vztahů a dějů
  - prozkoumávání, poznávání a chápání mezilidských vztahů, situací a vnitřního života současnosti, minulosti, reálných i fantazií vytvořených
  - proces, který účelně nemusí vyústit v produkt
  - Cíle dramatické výchovy jsou pedagogické ale prostředky dramatické.

- Josef Valenta (2013, s. 57):


- *„Jde o takový proces učení, v němž se lidé individuálně, nebo ve spolupráci s ostatními pokoušejí prostřednictvím cílené reflexe o ověřování či transformace zažitého objevit nové možnosti, které nemusejí být zřejmé z běžné zkušenosti.“*

# HISTORIE DRAMATICKÉ VÝCHOVY

- 20. léta 20. století – vliv pedagogických reforem, kdy se dítě stává středem zájmu jako individualita s vlastními názory
- ovlivněno Pragmatickou pedagogikou Johna Deweyho
  - „Learning by doing.“
- zakladatelka Winifred Wardová, nejdříve pod názvem tvořivá dramatika v roce 1924
- experimentovala s improvizovaným divadlem
- z USA se rozšířilo do dalších západoevropských zemí



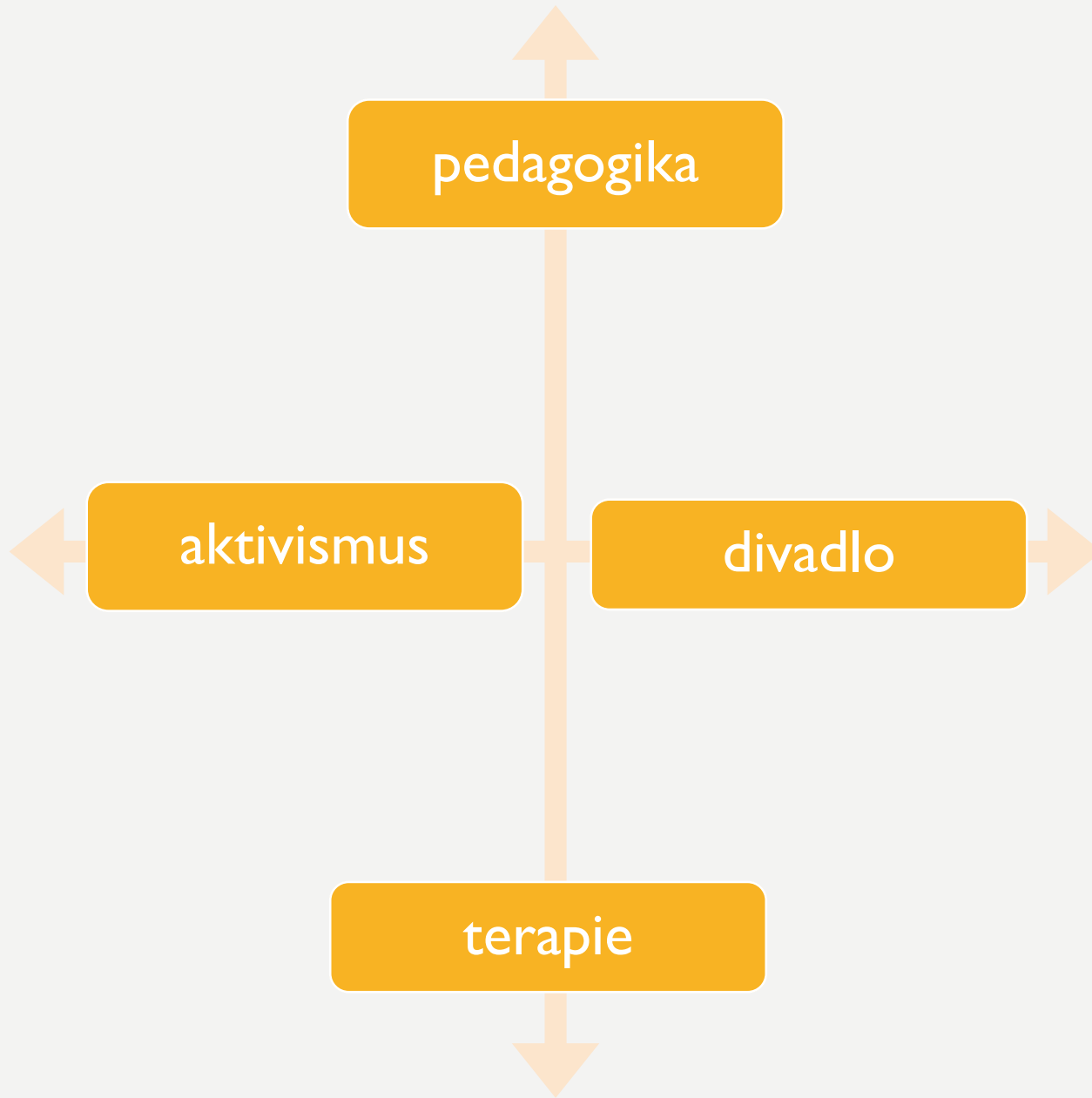
# VÝVOJ U NÁS

- kvůli politické situaci se k nám DV dostala až v 60. letech
  - pouze jako mimoškolní činnost a spíše formou dětského divadla
  - největší zásluha má Eva Machková – přivezení a přeložení prvních publikací z Velké Británie
  - po roce 1989 se dostává do osnov škol jako samostatný či volitelný předmět
- 

# **APLIKOVANÉ DRAMA**

**„DRAMATICKÉ TECHNIKY A METODY UŽITÉ ZA  
URČITÝM ÚČELEM“**





# **APLIKOVANÉ DRAMA V PRAXI**



# **SOCIÁLNÍ TÉMATA A DIVADLO**



**DIVADLO  
UTLAČOVANÝCH**

# HISTORIE

- Augusto Boal (1931, Rio de Janeiro)
- působil v Brazílii
- zabýval se sociálním útlakem, rasismem, chudobou, ...
- cenzura > zatčení > odchod do exilu (Peru)
  
- Peru, 1973
- práce s negramotnými
- spolupráce s Paulem Freirem (Pedagogika utlačovaných)
- rok 1978 odchod do Francie
- poté návrat do Brazílie, ale postupně změna politické situace

# DIVADLO UTLAČOVANÝCH

- cílem je klást otázky a otevírat diskuze
- divadlo jako cesta ke změně > „Lidé mohou svou skutečnost změnit, tím, že se jim ukáže, že je tato změna možná.“
- cíl je změnit pasivního diváka na aktivního
- Jižní Amerika x Evropa

# TECHNIKY DIVADLA UTLAČOVANÝCH

- Novinové divadlo – odpověď na vojenskou cenzuru v zemi, zatajování skutečné pravdy. V článcích se četlo mezi řádky a různými technikami se hledal pravý obsah sdělení.
- Divadlo Fórum – herci jako zrcadlo jednání diváků, divák se stává herec – tvůrce (vlastní) změny
- Neviditelné divadlo – Boal vytvořil, aby obešel divadelní zákaz, není divadlo v pravém slova smyslu (zapření úřadům), ale má stejný význam – vytvářet diskuzi
- Legislativní divadlo – za účelem legislativní změny
- Duha touhy – terapeutické divadlo

# ODKAZY

- Publikace Divadlem ke změně: Vybrané texty k divadlu utlačovaných:
  - [https://issuu.com/kristyna24/docs/metodika\\_o\\_divadle\\_utlacovanych](https://issuu.com/kristyna24/docs/metodika_o_divadle_utlacovanych)
- Reportáž Divadla utlačovaných:
  - <https://www.ceskatelevize.cz/porady/10435049455-dobrerano/313292320020031/video/250596>
- DIVUFEST 2015
  - [https://www.youtube.com/watch?v=Z\\_zPoWJxiFc](https://www.youtube.com/watch?v=Z_zPoWJxiFc)
- Divadlo Fórum:
  - odkaz na představení z Brna najdete ve studijních materiálech
  - odkaz na představení z Ostravy – Já, Ty a Oni:  
<https://www.youtube.com/watch?v=CL6Tm6tLxWU>



# KABINET DIVADLA UTLAČOVANÝCH



- <http://kdivu.ped.muni.cz/index.php/nase-projekty>

# CHCEME UŽ BYDLET VE SVÝM

- Bytová nouze, krátkodobé smlouvy, sociálně znevýhodnění, divadlo s cílem aktivismu. Hrají je lidé se zkušeností pro lidi se zkušeností. Obchod s byty...
- Aslido, ostravská skupina
- <http://www.aslido.cz/co-delame/hrajeme-divadlo/>

Vážené paní Nájemkyně, vážení pání Nájemci.

nájemní smlouvu jste měli uzavřenou na dobu určitou, to je tři měsíce, s platností do 31.12.2016. Naše společnost se snaží, jak jistě dobře víte, stále zvyšovat své zisky. A to klidně i na Váš úkor.

S radostí jsme tedy nuceni Vám oznámit, že Vaši nájemní smlouvu neprodloužíme a od Nového roku nemáte kde bydlet. Na náhradní bydlení nemáte nárok, přesto Vám nabízíme náhradní byt v domě, který samozřejmě také prodáme, ale až za dva měsíce.

Závěrem bychom Vám chtěli jménem naší společnosti poděkovat za to, že jste poctivě tolik roků platila nájem, podílela se na opravách a zvyšovala tak vzorně hodnotu našeho bytu. Vydělalo nám to spoustu peněz.

Nic si z ukončení smlouvy nedělejte a řiďte se podle hesla: „Nový rok, nový začátek.“

S přáním hezkého prožití Vánočních svátků

Vaši spekulanti s bydlením

Paní Kliková a pan Šťastný







## PUJČÍME I VÁM

# PŮJČÍME I VÁM

Ocitli jste se vy nebo vaši blízcí v nouzi?  
Potřebovali jste peníze? Půjčili jste si u lichváře?  
Byl u vás exekutor?



Váš příběh může pomoci dalším rodinám.

# PŘÍBEHY JAKO ZE ŠKATULKY

Kabinet divadla utlačovaných Vás srdečně zve na představení

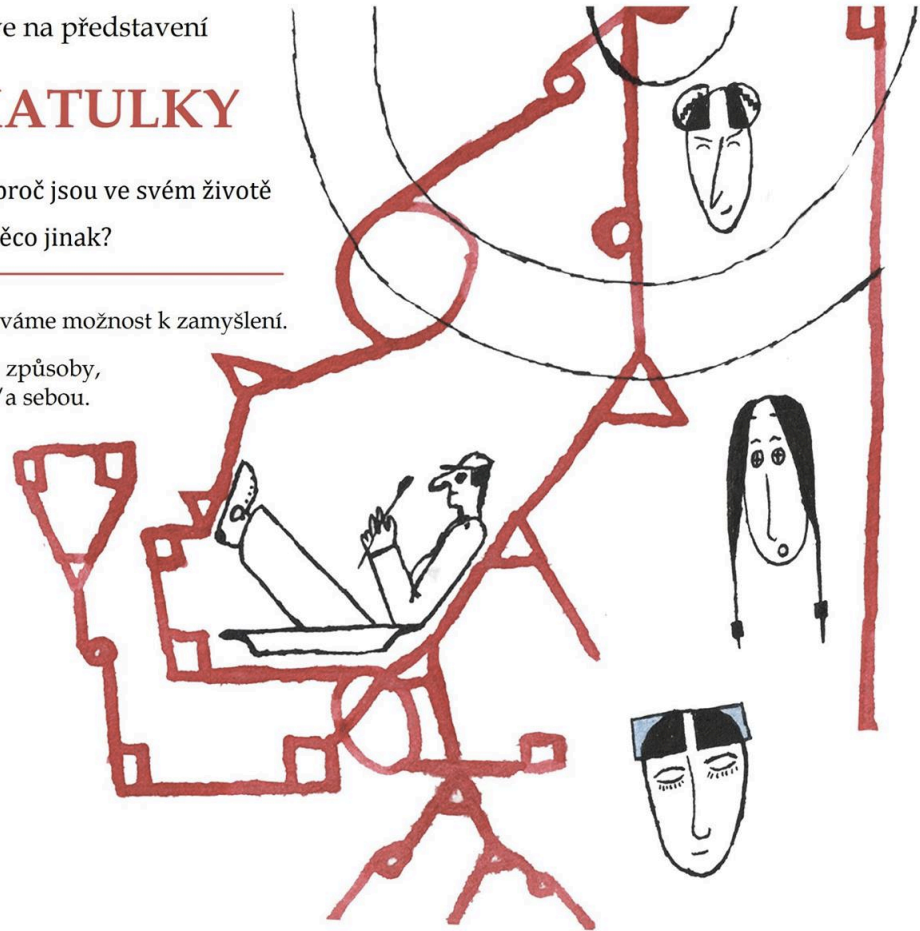
## PŘÍBEHY JAKO ZE ŠKATULKY

V několika příbězích zkoumáme vztahy mužů a žen a proč jsou ve svém životě  
(ne)šťastni. Kdo z postav může udělat něco jinak?

Divadlem\* vzbuzujeme otázky, podněcujeme k diskusi, dáváme možnost k zamyšlení.

Nepředkládáme řešení, ale společně hledáme způsoby,  
jak žít vztahy spokojeně a přitom zůstat sám/a sebou.

**12. 5. 2016 od 18:00**  
**ELEVEN club**  
**Dominikánská 11, Brno**



\* Divadlo fórum je jedna z metod divadla utlačovaných. Nabízí příběh, do něhož divák může aktivně vstoupit a prožít ho.









# **PEDAGOGIKA A AKTIVISMUS**



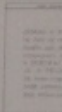
# ŽIVOT VĚZŇŮ

- Doprovodný program pro magistrát k výstavě Věznice místo pro umění. Program založen na dramatických technikách jako živé obrazy, simulovaná situace, horké křeslo atp.
- přiblížení života vězně
- součástí i dopisy vězňů z minulosti

Z VĚZNIC UMĚNÍM  
KE SVODĚ V VÁL



NĚKECEJ,  
JSÍ STEJNÝ  
JAKO TVŮJ  
FOTR!









# **PEDAGOGIKA A DIVADLO**



# **CIRKUS LEGRANDO**

- Cirkus legrando - volný čas, kroužky pro děti.
  - <https://www.youtube.com/watch?v=SApIXiFPL-o>







# **DIVADLO VE VÝCHOVĚ, STRUKTUROVANÉ DRAMA**

- programy na různá témata (agresivita, šikana, ppp, atd.)
  - zapojení žáků do příběhu
  - participace na řešení problému hlavní postavy
  - žáci hledají různá východiska problému
  - techniky dramatické výchovy (ulička, vystavění hlavní postavy, ...)
- pro školy, dětské domovy, ...

**DAVID**

**TÉMA: NEPŘIJETÍ  
ŽÁKA TŘÍDOU  
NA ZÁKLADNÍ  
ŠKOLE**









**MAGDA**

**TÉMA:  
OPUŠTĚNÍ  
DĚTSKÉHO  
DOMOVA**

"Magdo, v pondělí  
můžete nastoupit do  
práce!"

"A smlouvu podepisovat  
nebudeme?"

"Já myslím, že si můžeme  
důvěřovat!"

Opravdu?



- technika: ulička



Partnerské neshody  
Magdy a jejího přítele  
Tomáše.

"Co jsi udělal s těmi  
penězi, které jsem ti  
dávala? Přišel nám dopis,  
že jsme nezaplatili už dva  
měsíce nájem!"

"No tak jsem je utratil za  
něco jinýho!"



# CO MÁ MAGDA DĚLAT?





# **TERAPIE A DIVADLO**



# PLAYBACK

- Co je to Playback?
- <https://www.youtube.com/watch?v=lpge9F6LWzk>

## PŘÍBĚHY NA KUNCOVCE

jsou ty, které se dějí v domě, kolem domu, všem, koho zajímá dění kolem ubytovny na Markéty Kuncové 2.



Přijďte vyprávět v playback divadle a dívejte se, jak naši herci sehraji právě váš příběh anebo příběh někoho jiného.

Co nás spojuje?

Chceme, aby to, co se tu děje, nezůstalo potichu!

**v pondělí 10. dubna od 18hod před ubytovnou**

*Jsme na.po.jen.i-skupina playback divadla v Brně, a podporujeme iniciativu CHCEME BYDLET (najdete nás na )*





# **AKTIVIZACE SENIORŮ**

- loutka jako prostředník komunikace se seniory
- různé scénáře: zapomínání
- ztotožnění s loutkou a nalézt společnou pomoc











# ZDRAVOTNÍ KLAUNI

- „protože smích pomáhá“

# Humorín

## VELKÁ VIZITA

trochu jinak

## RECEPT

ROMAN VANĚK  
A JESTRA MÍČKOVÁ

PSYCHOLOŽKA RADÍ  
s přípravou na hospitalizaci

ONDŘEJ KLÍČ

„Pořád potřebuju, aby mě  
někde něco tlačilo.“







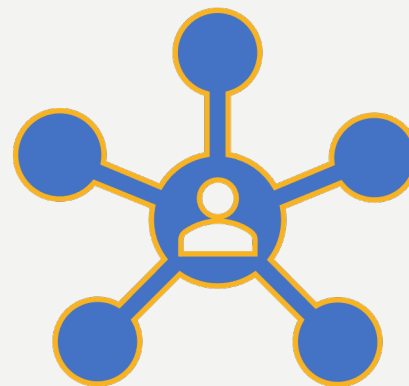


- <https://www.youtube.com/watch?v=Qnlldyd44VQ>

**ODKAZY**



**SOCIÁLNÍ  
PEDAGOGIKA  
VOLÍ TAKOVÉ  
TECHNIKY A  
METODY, KTERÉ  
ODPOVÍDAJÍ  
SKUPINĚ A  
JEJÍM CÍLŮM.**



# POUŽITÉ ZDROJE

- BAKOŠOVÁ, Z. (2006). *Sociálna pedagogika ako životná pomoc*. Bratislava: Lorca.
- Kabinet divadla utlačovaných
- Machková, E. (1998). *Úvod do studia dramatické výchovy*. Praha: IPOS.
- Machová, E. (2007). *Jak se učí dramatická výchova: didaktika dramatické výchovy (2. vyd)*. Praha: Akademie múzických umění v Praze, divadelní fakulta, katedra výchovné dramatiky.
- Machková, E. (2017). *Dramatická hra a tvořivost*. H&H
- Valenta, J. (1994). *Kapitoly z teorie výchovné dramatiky*. Praha: ISV.
- Valenta, M. (2011) *Dramaterapie*. (4.. aktualiz. a rozš. vyd). Grada.
- Valenta, Josef. (2013) *Didaktika osobnostní a sociální výchovy*. Grada.
- FREIRE, Paulo. (1996) *Pedagogy of the oppressed*. Translated by Myra Bergman Ramos. London: Penguin Books.
- WAY, Brian. (1996) *Výchova dramatickou improvizací*. Vyd. 1. Praha: ISV nakladatelství.
- MACHKOVÁ, Eva. (1990) *Zásobník dramatických her, cvičení a improvizací*. 2. vyd. Praha: SKKS.
- BOAL, Augusto. (1985) *Theatre of the oppressed*. Translated by Charles A. Leal McBride - Maria-Odilia Leal McBride. New York: Theatre Communications Group.